MANAGEMENTUL RISCULUI – COMPONENTĂ A GUVERNANȚEI CORPORATIVE APLICATĂ ÎN BĂNCILE COMERCIALE

Mihail GÎRLEA

Complexitatea şi diversitatea riscurilor bancare a avut, în ultima perioadă o evoluție ascendentă datorită intensificării concurenței dintre bănci, creşterii pieţelor financiare internaționale, dar şi datorită numărului tot mai mare de produse şi servicii financiare. Modificările care au avut loc în pieţele financiar-bancare în ultimii ani au dus la schimbări majore în ceea ce priveşte riscul în instituțiile bancare. Rolul deținut de acestea în cadrul sectorului financiar, în creşterea economică şi stabilitatea financiară, este extrem de important, de aceea managementul riscurilor financiare a devenit mai important ca niciodată.

Liberalizarea şi diversificarea pieţelor financiare, concurența semnificativă dintre bănci şi multitudinea produselor şi serviciilor oferite de acestea sunt principalii factori care au expus băncile la noi riscuri, conducând, totodată, la multiple provocări. Din aceste motive, devine din ce în ce mai importantă inovarea permanentă a tehnicilor şi instrumentelor de management al riscurilor bancare. Doar o analiză pertinentă şi o foarte bună cunoaştere a noilor tendințe în managementul riscurilor financiar-bancare pot oferi instituțiilor financiare din Republica Moldova opțiuni eficiente cu privire la gestionarea acestora, în condițiile obținerii unei profitabilități ridicate şi a unui nivel adecvat al lichidității.

Literatura de specialitate din domeniul financiar evidențiază direcțiile principale de dezvoltare ale managementului riscului bancar, în ultima perioadă punându-se accentul pe managementul riscului bancar în condiții de criză. Perioada actuală este denumită „era managementului de risc" în domeniul bancar, iar managementul de risc constituie o sarcină extrem de complexă şi importantă a managementului bancar.

Doug Horton (cleric şi lider academic american al secolului XX) afirma că *simplitatea reprezintă în fapt un puzzle al complexității*, vorbă de duh ce ne-a inspirat şi pe noi în croirea unui făgaş prin complexitatea literaturii de specialitate specifică domeniului abordat [2].

Managementul riscurilor în sistemul bancar reprezintă în opinia noastră o tematică complexă, ce poate fi amplasată în centrul sistemului financiar în virtutea rolului pe care instituțiile bancare îl ocupă în cadrul acestuia. Rolul şi implicațiile instituțiilor financiar-bancare în cadrul sistemului financiar internațional sunt poate cel mai bine puse în evidență de actualele circumstanțe de criză economico-financiară, ce au demonstrat lumii întregi maniera în care neregulile instituțiilor de credit americane au avut capacitatea

de a fi propagate la nivel internațional, infiltrându-şi efectele diverse în cadrul economiilor naționale, unde, corelate cu alte puncte slabe specifice sistemelor financiare naționale au condus la situații de criză cu caracteristici diverse, dar de fiecare dată cu efecte îngrijorătoare.

Pornind din acest punct al raționamentului logic, o analiză în sens deductiv ne conduce înspre recunoaşterea importanței managementului unor astfel de organizații, în cadrul cărora riscurile reprezintă aspecte-cheie, ce interacționează permanent, un management adecvat având în perspectiva noastră capacitatea de a optimiza gestionarea riscurilor în direcția performanțelor dorite [2].

Existența unor tehnici de management al riscurilor bancare prezintă avantaje importante pentru instituția bancară, iar lipsa acestora poate avea consecințe grave. Tehnicile de evaluare şi de management al riscurilor bancare sunt în plină dezvoltare, ele sunt utilizate tot mai des în managementul performant al instituțiilor de credit, pentru a se limita cât mai mult efectele negative ale asumării acestor riscuri care sunt generate şi amplificate de schimbările permanente în plan financiar şi instituțional [3].

În opinia noastră, gestiunea riscurilor bancare reprezintă totalitatea de activități întreprinse de bancă, prin intermediul ansamblului de metode de administrare a riscurilor bancare, având ca scop eliminarea, evitarea, divizarea şi finanțarea lor, precum şi a depista cauzele apariției riscurilor şi a micşora expunerea posibilă la risc *(Figura 1)* [4, p.85].

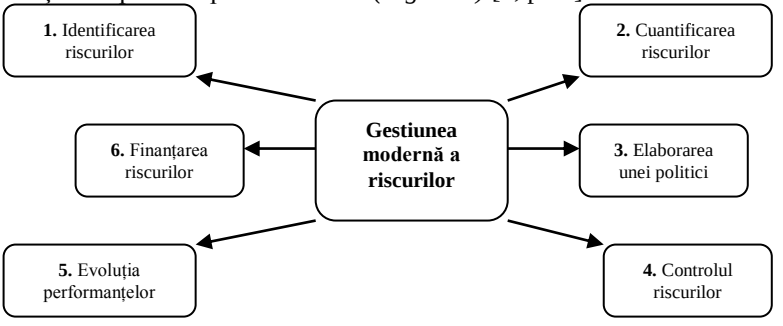

Fig. 1. Schema gestiuni moderne a riscurilor bancare
Sursa: elaborată de autor în baza [1, p.82; 4, p.85]

Atât teoria, cât şi practica reorganizării structurilor bancare şi a managementului riscului au avut o evoluție puternică în ultimele două decenii ale secolului XX. Teoria s-a dezvoltat într-atât încât restructurarea managementul riscului bancar a devenit o subramură a teoriei financiare. Acest subiect a necesitat o imensă energie intelectuală, iar evoluția pe care a înregistrat-o şi practica managementului riscului au fost la fel de importante, având doi factori majori care au contribuit la aceasta [2].

Unul este reprezentat de dezvoltarea părții teoretice a managementului riscului şi de aplicarea directă a acestor teorii. Un exemplu pentru acest fapt este aplicarea în practică în anii 1970 a modelului Black-Scholes de evaluare a prețului pentru opțiuni. Ecuațiile modelului Black-Scholes şi alte astfel de ecuații au fost programate şi instalate pe calculatoare personale pentru a fi utilizate ca instrumente decizionale.

Al doilea factor − care a schimbat procesul de management al riscului bancar, a fost dezvoltarea noțiunii numite „Value at Risk". Value at Risk, sau VaR a fost dezvoltată inițial ca o metodologie de măsură a riscului de piață, dar s-a descoperit în mod rapid că poate fi utilizată în raportările cu privire la acțiuni sau pentru luarea deciziilor interne, pentru gestiunea corporației. VaR mai poate fi utilizată pentru luarea deciziilor cu privire la investiții prin ajustarea veniturilor aşteptate la un anumit nivel de risc şi poate oferi informații privind calitatea deciziei de investiție luate ceea ce este esențial în elaborarea regulilor pentru procesul decizional de investiție.

În prezent, pe plan internațional, responsabilitatea privind menținerea sub control a riscurilor activității băncilor pe pieţele financiare a fost redefinită ca un parteneriat între instituțiile de reglementare şi cei ce acționează efectiv pe aceste piețe. De asemenea, în ultimii ani, a apărut conceptul de *guvernanță corporativă* care joacă un rol primordial în evaluarea şi diminuarea riscurilor financiare printr-o gestionare eficientă a acestora în condițiile unui parteneriat cu roluri precise în evitarea, diminuarea şi administrarea acestor riscuri.

Totodată considerăm că băncile comerciale autohtone trebuie să facă o delimitare foarte strictă între activitatea de control, de audit intern şi de management a riscurilor bancare. Băncile trebuie să-şi identifice şi să-şi definească profilul de risc, stabilind obiectivul şi strategia pentru fiecare risc semnificativ, să-şi asume riscul, precum să stabilească pragul de la care un risc este considerat semnificativ.

Referințe:

1. COCIUG, V., CINIC, L. *Gestiunea riscurilor bancare*. Chişinău: ASEM, 2008.
2. DĂRĂBAN, E. *Managementul performanței şi riscului în băncile comerciale din România*. 2009. Rezumat teza de doctorat [Accesat 27.05.2013] http://xa.yimg.com/kq/groups/ name/Rezumat.
3. DRĂGAN, O. *Modalități de analiză a riscurilor bancare*. 2013. Rezumat teza de doctorat [Accesat 27.05.2013]. disponibil http://econ.ubbcluj.ro/ Scoala_Doctorala/rezumate/.pdf
4. GÎRLEA, M., PERCIUNE, R. *Managementul activității de creditare în cadrul băncilor comerciale.* Monografie. Chişinău: IEFS, 2012, ISBN 978-9975-4381-3-1.
5. GÎRLEA, M. *Perfecționarea gestiunii relațiilor de credit a băncii comerciale cu clienții în scopul reducerii riscurilor bancare* / Autoref. al tezei de doctor în ştiințe economice. Chişinău, 2012.